

UREDBA O MERAMA ZAŠTITE OD POŽARA PRI IZVOĐENJU RADOVA ZAVARIVANJA, REZANJA I LEMLJENJA (Sl. glasnik SRS", br. 50/79)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom uredbom bliže se utvrđuju zaštitne mere od požara i eksplozija prilikom izvođenja radova zavarivanja, rezanja i lemljenja.

Član 2

Radovi zavarivanja, rezanja i lemljenja (u daljem tekstu: zavarivanje), mogu se obavljati samo na mestima pripremljenim u skladu sa propisanim normativima tehničke i protivpožarne zaštite.

Oprema, aparati, uređaji i prateće instalacije za zavarivanje mogu se upotrebljavati samo ako su u ispravnom stanju i prilagođeni važećim tehničkim propisima.

Član 3

Mesta za zavarivanje mogu da budu stalna i privremena.

Stalnim mestima za zavarivanje smatraju se mesta na kojima se, u tehnološkom procesu proizvodnje ili u radionicama, zavarivanje obavlja stalno ili sa kratkim prekidima.

Privremenim mestima za zavarivanje smatraju se mesta na kojima se zavarivanje obavlja prema potrebi i u vreme određeno u odobrenju.

II POSEBNE ODREDBE

1. Stalna mesta za zavarivanje

Član 4

Stalna mesta za zavarivanje moraju da budu prostorno požarno izdvojena.

Ako se u tehnološkom procesu proizvodnje koriste zapaljivi materijali, zapaljive tečnosti ili gasovi, stalna mesta za zavarivanje moraju da budu izdvojena kao poseban požarni sektor tako da zidovi, vrata, pod i tavanica obezbeđuju vatrootpornost od najmanje dva časa.

Kada su stalna mesta za zavarivanje u radionicama, radionica mora da bude požarno odvojena od drugih prostorija ili objekata i sagrađena od nezapaljivog ili teško zapaljivog materijala, sa nezapaljivim podom i tavanicom, propisno izvedenom gromobranskom i električnom instalacijom i uređajima za ventilaciju.

Član 5

U slučajevima kada se zavarivanje vrši acetilenom i kiseonikom u radionicama, u kojima postoje najviše četiri zavarivačka mesta, svako zavarivačko mesto mora da ima površinu od najmanje 3 m².

Boce sa acetilenom i kiseonikom moraju da budu sigurno pričvršćene za zid, na rastojanju najmanje od 5 m od grejnih uređaja, odnosno 10 m od otvorenih izvora vatre.

Član 6

Kada se zavarivanje vrši acetilenom i kiseonikom u radionicama sa više od četiri zavarivačka mesta, onda boce sa kiseonikom i acetilenom moraju da budu međusobno odvojene i postavljene u posebnu prostoriju, koja odgovara bezbednosnim zahtevima čuvanja gasova (aluminijumska vrata, prirodna ventilacija, elektroinstalacija u sigurnosnoj zaštiti, pod koji ne varniči) i koja je podeljena vatrootpornim zidom na dva dela. Svaki deo prostorije treba da ima posebna vrata, sa spoljne strane, koji nisu povezani ni međusobno ni sa zavarivačkom radionicom.

Zavarivačka radionica mora da bude odvojena od prostorija, iz stava 1 ovog člana, protivpožarnim zidom sa minimalnom vatrootpornošću od dva časa.

2. Privremena mesta za zavarivanje

Član 7

Zavarivanje na privremenim mestima se može obavljati samo po prethodno pribavljenom odobrenju izdatom od strane ovlašćenog radnika organizacije udruženog rada, druge samoupravne organizacije i zajednice (u daljem tekstu: organizacije i zajednice) kod koje se obavljaju radovi zavarivanja.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana se izdaje na osnovu pismenog zahteva izvođača radova zavarivanja.

Član 8

Zahtev za izdavanje odobrenja za zavarivanje sadrži: naziv podnosioca zahteva; broj i datum podnošenja zahteva; naziv organizacije odnosno zajednice u kojoj se izvodi zavarivanje - OOUR, pogon, odeljenje; mesto zavarivanja; opis radova; vreme izvođenja zavarivanja od - do; lično ime rukovodioca radova; potpis i pečat podnosioca zahteva.

Odobrenje za zavarivanje sadrži: naziv davaoca odobrenja; broj i datum izdavanja odobrenja; naziv organizacije odnosno zajednice u kojoj se izvodi zavarivanje - OOUR, pogon, odeljenje, sektor; mesto zavarivanja; opis radova; vreme izvođenja zavarivanja od - do; mere koje treba preduzeti u cilju bezbednog izvođenja zavarivanja; lično ime rukovodioca radova; lično ime rukovodioca službe za zaštitu od požara davaoca odobrenja; potpis ovlašćenog radnika i pečat organizacije odnosno zajednice.

U slučajevima kada važnost odobrenja istekne, a zavarivanje nije završeno, rukovodilac izvođača zavarivanja (u daljem tekstu: rukovodilac radova) je dužan da zatraži produženje važnosti odobrenja u skladu sa stavom 1 i 2 ovog člana, a ovlašćeni radnik za izdavanje odobrenja dužan je da ponovo pregleda mesto zavarivanja i u odobrenju upiše odgovarajuće primedbe.

Član 9

Odobrenje za zavarivanje izdaje se u tri primerka.

Prvi primerak uručuje se rukovodiocu radova, drugi rukovodiocu službe za zaštitu od požara, odnosno rukovodiocu vatrogasne jedinice organizacije, odnosno zajednice na čijem se objektu vrši zavarivanje, a treći primerak se čuva u dokumentaciji davaoca odobrenja.

Ovlašćeni radnik koji izdaje odobrenje za izvođenje zavarivanja, izdaće odobrenje tek kada utvrdi da su predviđene i preduzete odgovarajuće mere za zaštitu od požara i eksplozije.

Član 10

Odobrenje za zavarivanje ne sme da se izda u sledećim slučajevima:

1. za mesta koja nisu pripremljena za zavarivanje,
2. u prostorijama sa uređajima za automatsko otkrivanje i gašenje požara ako ovi uređaji nisu blokirani ili ako se zavarivanjem mogu oštetiti,
3. kada postoji opasnost od izbijanja eksplozija usled smeša zapaljivih gasova ili para zapaljivih tečnosti ili prašine sa vazduhom, zatim nedovoljno očišćenih sudova i instalacija u kojima su se nalazile materije koje mogu da stvaraju eksplozivne smeše ili su opasne zbog požara i eksplozije,
4. kada bi se zavarivanje vršilo na prostoru u blizini uskladištenih velikih količina zapaljivih ili eksplozivnih materija ili drugih zapaljivih materijala.

Član 11

Za bezbedno izvođenje zavarivanja, u pogledu zaštite od požara i eksplozije, neposredno odgovaraju izvođač radova, rukovodilac radova i rukovodilac službe za zaštitu od požara organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice na čijem se objektu izvodi zavarivanje (u daljem tekstu: rukovodilac službe za zaštitu od požara).

Neposredno odgovorna lica iz stava 1 ovog člana moraju prethodno da budu upoznata sa zakonskim obavezama, odgovornostima i merama zaštite od požara i eksplozija koje treba preduzeti pri korišćenju opreme za zavarivanje i izvođenje radova.

Član 12

Zavarivanje mogu da obavljaju radnici koji su stručno osposobljeni za rukovanje i upotrebu opreme za zavarivanje i upoznati sa propisanim merama zaštite od požara koje treba preduzeti prilikom zavarivanja.

Rukovodilac radova ne sme dozvoliti da zavarivanje obavljaju radnici koji ne ispunjavaju uslove propisane u stavu 1 ovog člana.

Član 13

Zavarivanje se mora obavljati pod nadzorom rukovodioca radova na mestu i na način i u vreme koje je u odobrenju za zavarivanje određeno.

Rukovodilac radova po dobijanju odobrenja za zavarivanje dužan je da proveriti stanje mera zaštite od požara i eksplozija na mestu predviđenom za zavarivanje kao i da utvrdi da li je isključena mogućnost izazivanja požara u susednim prostorijama, a posebno ispod, iznad ili sa bočnih strana od mesta zavarivanja. U tom cilju, rukovodilac radova treba da preduzme mere za otklanjanje eventualnih nedostataka pre početka radova (uklanjanje zapaljivog materijala,

zatvaranje svih otvora, stavljanje zaštitnih elemenata sa svih strana na mestu zavarivanja, postavljanje vatrogasne straže i dr.).

Po završetku zavarivanja, rukovodilac radova proverava da li izvršeni radovi nisu stvorili potencijalnu opasnost za izbijanje požara.

Član 14

Radnici koji izvode zavarivanje, mogu da obavljaju zavarivanje samo na onim mestima, na način i u ono vreme kako je to u odobrenju određeno.

Član 15

Nakon izvedenog zavarivanja vrši se primopredaja. U primopredaji učestvuju rukovodilac radova, ovlašćeni radnik organizacije odnosno zajednice na čijem, odnosno u čijem objektu je izvedeno zavarivanje i rukovodilac službe za zaštitu od požara.

Primopredaja iz stava 1 ovog člana, vrši se zapisnički. Zapisnik se sačinjava u dva primerka, s tim što jedan primerak zadržava rukovodilac radova, a drugi ovlašćeni radnik organizacije odnosno zajednice na čijem objektu je vršeno zavarivanje.

Ako se konstatuje da nakon izvedenog zavarivanja postoji opasnost za izbijanje požara, rukovodilac službe za zaštitu od požara obezbediće vatrogasnu stražu na mestu zavarivanja, odnosno u objektu na kome odnosno u kome je bilo mesto zavarivanja.

Član 16

Započeto zavarivanje obustaviće se u slučajevima kada se izmene uslovi rada u pogledu zaštite od požara ili eksplozije ili sam karakter zavarivanja.

Zavarivanje se može nastaviti kada se preduzmu potrebne mere zaštite od požara ili eksplozije i dopuni i ponovo overi odobrenje za zavarivanje.

Ako su se uslovi rada ili karakter zavarivanja bitno izmenili mora da se zatraži novo odobrenje za zavarivanje.

Član 17

Na privremenim mestima za zavarivanje mogu da se drže najviše po dve boce kiseonika i acetilena (jedna radna i jedna rezervna), na propisanim kolicima, osigurane od pada.

Boce moraju da budu na rastojanju najmanje 5 m od grejnih uređaja, odnosno 10 m od otvorenih izvora vatre.

III POSEBNE MERE ZAŠTITE OD POŽARA I EKSPLOZIJE

Član 18

Objekat u kome se nalaze stalna mesta za zavarivanje mora da bude izveden od materijala odgovarajućeg stepena vatrootpornosti (zid, pod, tavanica), električna instalacija izvedena u skladu sa važećim tehničkim propisima, ventilacija prostorija da bude efikasna u sprečavanju stvaranja eksplozivnih koncentracija, da objekat bude zaštićen gromobraskom instalacijom, i do objekta obezbeđen nesmetan pristup vatrogasnim vozilima.

Član 19

Na stalnim mestima zavarivanja ne smeju da se drže i upotrebljavaju lako zapaljive tečnosti i zapaljivi materijali suprotno odredbama ove uredbe.

Član 20

Prilikom zavarivanja na privremenim mestima zavarivanja pod, odnosno prostor, mora da bude očišćen od zapaljivog materijala u poluprečniku od 10 m, od mesta privremenog zavarivanja.

Ako ne može da se ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, onda se zapaljivi materijal mora da zaštiti impregniranim prekrivačima, ili metalnim ili azbestnim paravanima, ili zavesama i to tako da rubovi prekrivača i preklopi budu nepropusni za varnice.

Ako se prilikom zavarivanja podovi kvase, radnici koji vrše elektro-zavarivanje moraju da budu zaštićeni od mogućeg udara struje.

Član 21

Prilikom zavarivanja, u zoni zavarivanja unutar 10 m od mesta rada, svi otvori ili pukotine moraju da se prekriju, kako bi se sprečio prelaz varnice u susedne prostorije, ili da se postavi zavesa ili ekran oko mesta rada, čija visina ne sme da bude niža od 1,8 metara.

Sistemi cevnih vodova, transportnih traka i slično koji mogu da prenose varnice do udaljenih zapaljivih materijala, moraju da budu protivpožarno zaštićeni u skladu sa važećim propisima ili van pogona.

Član 22

Zavarivanje u blizini zidova, pregrada, tavanica ili krovova, građenih od zapaljivog materijala, može se vršiti samo ako su postavljeni vatrostalni štitnici ili paravani.

Član 23

Zavarivanje se ne sme obavljati na metalnim pregradama, zidovima, tavanici ili krovu koji imaju gorivu oblogu, niti na zidovima ili pregradama od zapaljivog materijala.

Zavarivanje metalnih cevi i drugih metalnih površina (konstrukcija, nosača itd.), koji su u dodiru sa zidovima, pregradama, tavanicama ili krovovima od zapaljivog materijala, ne sme se vršiti ni u slučajevima ako se zavarivanjem može izazvati požar usled toplotne provodljivosti.

Prilikom zavarivanja metalnih zidova, tavanica, krovova, cevovoda i dr. zapaljivi materijali na drugoj strani moraju da se uklone. Ako se zapaljivi materijal ne može da ukloni, onda se na suprotnoj strani od mesta rada, postavlja vatrogasna straža.

Član 24

Na mestima zavarivanja odgovarajući protivpožarni aparati moraju da se drže u pripravnosti. Ako u objektu gde se vrši zavarivanje postoje zidni hidranti, vatrogasna creva sa mlaznicom moraju da budu spojena sa dovodnim cevima i pripravna za upotrebu.

Član 25

Radnici koji obavljaju zavarivanje, moraju da budu obučeni u rukovanju raspoloživom opremom za gašenje požara na mestu zavarivanja i sistemom za uzbuñivanje u slučaju pojave požara.

Član 26

Prilikom izdavanja odobrenja za zavarivanje ovlašćeni radnik mora da odredi obavezno prisustvo vatrogasne straže pri obavljanju zavarivanja u slučajevima propisanim čl. 21, 22 i 23 ove uredbe.

Vatrogasna straža sa odgovarajućom opremom i sredstvima za gašenje požara mora da ostane kod mesta zavarivanja još najmanje jedan sat posle završetka zavarivanja.

Član 27

Radnici koji vrše zavarivanje, upotrebom boca sa acetilenom i kiseonikom, moraju da se pridržavaju sledećih pravila:

- pri korišćenju acetilena iz boce, otvaranje ventila mora da bude lagano i do kraja;
- pri postavljanju reduktora pritiska na bocu sa kiseonikom, zaptivač i navoj kao i alat i ruke radnika ne smeju da budu zaprljane masnim materijama;
- boce moraju da budu zaštićene od dejstva sunčevih zraka;
- boce se ne smeju zagrejavati preko 35oC;
- boce se ne smeju kotrljati niti skladištiti u horizontalnom položaju;
- boce moraju da budu zaštićene od pada pomoću obujmica ili lanca.

IV KAZNE NE ODREDBE

Član 28

Novčanom kaznom od 50.000 dinara, kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada, druga samoupravna organizacija i zajednica:

1. ako mesta na kojima se obavlja zavarivanje ne pripremi u skladu sa propisanim normativima tehničke i protivpožarne zaštite ili upotrebljava neispravnu opremu, aparate, uređaje i instalacije (član 2);
2. ako stalna mesta za zavarivanje ne izdvoji kao poseban požarni sektor ili ako stalna mesta za zavarivanje u radionicama požarno ne odvoji od drugih prostorija ili objekata (član 4);
3. ako zavarivačko mesto nema obezbeđenu površinu od najmanje 3 m² ili ako boce sa acetilenom i kiseonikom nisu propisno pričvršćene i udaljene (član 5);
4. ako boce sa acetilenom i kiseonikom nisu odvojene i postavljene u odgovarajuću posebnu prostoriju (član 6);
5. ako zavarivanje na privremenim mestima obavlja bez prethodno izdatog odobrenja za zavarivanje ili ako nakon isteka važnosti odobrenja ne zatraži produženje važnosti odobrenja (čl. 7 i 8);
6. ako izda odobrenje za zavarivanje bez prethodnog utvrđivanja da li su preduzete odgovarajuće mere za zaštitu od požara i eksplozije ili izda odobrenje u slučajevima kada se odobrenje ne sme izdati (čl. 9 i 10);
7. ako postupi suprotno odredbi čl. 12 i 13 ove uredbe;
8. ako ne izvrši primopredaju izvedenih radova zavarivanja ili ako ne obezbedi vatrogasnu stražu kada postoji opasnost od izbijanja požara nakon izvedenog zavarivanja (član 15);

9. ako postupi suprotno odredbi čl. 16 i 17 ove uredbe;

10. ako prilikom izvođenja zavarivanja ne preduzme posebne mere zaštite od požara i eksplozija propisane čl. 18-27 ove uredbe.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada, drugoj samoupravnoj organizaciji i zajednici, novčanom kaznom do 5.000 dinara.

Novčanom kaznom do 10.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana i pojedinac kada zavarivanje izvodi samostalno ličnim radom sredstvima rada u svojini građana.

Član 29

Novčanom kaznom do 1.000 dinara, kazniće se za prekršaj radnik koji izvodi zavarivanje:

1. ako vrši zavarivanje na mestima, na način i u vreme koje nije određeno u odobrenju za zavarivanje (član 14);

2. ako se pri izvođenju zavarivanja ne pridržava propisanih pravila (član 27).

Član 30

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Socijalističke Republike Srbije".